

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 186/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., Kmeťova 26, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 37P/11/2020 a jeho rozsudku č. k. 37P/11/2020-520 z 24. mája 2021, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 11CoP/292/2021 a jeho rozsudku č. k. 11CoP/292/2021-743 z 29. novembra 2022 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 9CdoR/12/2023 a jeho uznesení sp. zn. 9CdoR/12/2023 z 27. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie a požaduje priznanie náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ sa návrhom z 11. decembra 2019 domáhal zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej tak, že ju súd zverí do jeho osobnej starostlivosti s tým, že maloletú bude zastupovať a spravovať jej majetok; upraví styk matky s maloletou; matke uloží povinnosť prispievať na výživu maloletej. Dôvodil tvrdením, že matka nerešpektuje súdne rozhodnutia,

neumožňuje mu styk s maloletou a nebola ochotná absolvovať súdom nariadené výchovné opatrenie, odborné psychologické poradenstvo.

3. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) napadnutým rozsudkom návrh sťažovateľa zamietol. Považoval za preukázané, že matka riadne zabezpečuje starostlivosť o maloletú, jej výchovu, výživu a uhrádza jej potreby. V starostlivosti matky o maloletú neboli zistené nedostatky. Maloletá je v domácnosti matky zastabilizovaná, prosperuje, dosahuje výborné výsledky v škole, venuje sa mimoškolskej činnosti. S matkou má maloletá blízky citový vzťah, dôveruje jej. Rodičia sa mali podrobiť výchovnému opatreniu, odbornému psychologickému poradenstvu, avšak výchovné opatrenie sa po nadobudnutí právoplatnosti súdneho rozhodnutia nerealizovalo, nezúčastňoval sa ho sťažovateľ, ani matka. Vzťahy medzi rodičmi sú napäté, nekomunikujú spolu. Matka sťažovateľa pravidelne v zmysle súdneho rozhodnutia informuje o maloletej, ten na správy nereaguje. V akreditovanom zariadení mali prebiehať asistované stretnutia sťažovateľa s maloletou. Akreditovaný subjekt ukončil spoluprácu, keď na niektoré stretnutia sa nedostavila matka, opakovane sa na stretnutia podľa jeho vyjadrenia z pracovných dôvodov nemohol dostaviť ani sťažovateľ, prípadne prišli obaja rodičia, avšak maloletá odmietla kontakt so sťažovateľom. Zariadenie považovalo nútenie maloletej k stretnutiam so sťažovateľom bez adekvátnej podpory matky za traumatizujúce, vyslovilo názor, že postoj maloletej je významne ovplyvnený správaním matky, ktorá bagatelizuje význam sťažovateľa v živote dieťaťa. Na to okresný súd neprihliadol, keď z obšírneho vyjadrenia matky považoval za preukázané, že matka sa na stretnutia mala záujem dostavovať a z dôvodu opakovanej neprítomnosti sťažovateľa sa uskutočnili len dve jeho asistované stretnutia s maloletou, z toho na jednom bolo stretnutie ukončené z dôvodu zdravotného stavu maloletej a na druhom nebolo s maloletou vôbec pracované.

4. Maloletá sa opakovane (v iných súdnych konaniach) vyjadrila, že chce byť v starostlivosti matky, má s ňou blízky vzťah, má ju rada, dôveruje jej, matka sa jej venuje. Do starostlivosti sťažovateľa nechce byť zverená a nechce sa s ním ani stretávať. Maloletá svoj názor vyslovila nielen pred súdom a opatrovníkom, ale aj pred psychologičkou a psychiatrickou, v ktorej starostlivosti je vedená. Aj podľa posledných odporúčaní psychologičky a psychiatričky je vhodné pokračovať v doterajšom prístupe k dieťaťu, ktoré najviac zo všetkého potrebuje pokoj, celkovú harmonizáciu a konsolidáciu.

5. Ďalej považoval okresný súd preukázané, že sťažovateľ sa ani raz nedostavil na stretnutie s maloletou od septembra 2019 počas bežného týždňa a ani na styk počas prázdnin. S maloletou bol krátko v kontakte prostredníctvom aplikácie Skype, tento kontakt však sám prerušil a už ho neobnovil. Preto nedošlo k preukázaniu tvrdenia sťažovateľa, že matka mu opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje styk s maloletou. Sťažovateľ žije v Rakúsku, kde vlastní byt a pracuje v trojzmennej prevádzke, vrátane nočných zmien. Aktuálne sa nezaujímal, ako by maloletá kontinuálne mohla pokračovať v plnení povinnej školskej dochádzky v Rakúsku v prípade, že by bola zverená do jeho osobnej starostlivosti, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že maloletá neovláda nemecký jazyk.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal, že okresný súd sa nevysporiadal s jeho tvrdením, že odborné nálezy psychologičky a psychiatričky sú neobjektívne. Má to vyplývať z hodnotenia ich vierohodnosti v predchádzajúcich súdnych konaniach, ako aj zo strany prokuratúry. Okresný súd sa nevysporiadal ani s ním predloženými znaleckými

posudkami, z ktorých vyplýva, že nie je zodpovedný za psychický stav maloletej. V období od januára 2014 do decembra 2016 bolo zo strany matky zmarených 50 stretnutí, na ktoré sa dostavoval. Kontakt s maloletou obmedzil jednak z dôvodu neustáleho zamedzovania styku matkou, ako aj v snahe, aby jej nedával dôvod na ďalšie vyšetrenia maloletej a predišiel jej traumatizácii. Od septembra 2019 sa nedostavil ani raz na stretnutie s maloletou, pretože od neho nemožno očakávať, aby z Rakúska, kde žije, stále cestoval na Slovensko na matkou vopred zmarené stretnutia. Návrh podal z dôvodu nerešpektovania súdnych rozhodnutí matkou, ochrany maloletej, s cieľom zabezpečiť jej zdravý vývoj a právo na oboch rodičov. Ak rodič, ktorému je v stretávaní bránené, má záujem o osobnú starostlivosť dieťaťa a je splnená podmienka opakovaného, bezdôvodného bránenia v styku, nemožno uprednostniť zásadu stability výchovného prostredia dieťaťa, ktorá má ustúpiť zabezpečeniu riadnej výchovy dieťaťa.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 29. novembra 2022 rozsudok okresného súdu potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi okresného súdu. K odborným nálezom psychologičky a psychiatricky uviedol, že ich hodnotenie súdmi v predchádzajúcich konaniach vychádzalo z v tom čase nimi vykonaného celého dokazovania a tiež porovnávali skutkové zistenia súdnych znalcov v ich posudkoch z roku 2014 a 2015. Súdny na základe zisteného skutkového stavu v období v tom čase aktuálnom, aj s poukazom na zdravotný stav maloletej, dospeli k záveru o nedôvodnosti styk otca s maloletou zakázať, ale nezistili ani dôvody na zmenu zverenia maloletej z osobnej starostlivosti matky do osobnej starostlivosti sťažovateľa, pričom vzhľadli potrebu úpravy styku sťažovateľa s maloletou, ktorému mal predchádzať asistovaný styk s potrebou revitalizácie vzťahu medzi ním a maloletou. Je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ okresný súd v aktuálnom konaní zohľadňoval odborné posúdenie psychického a zdravotného stavu maloletej psychologičkou a detskou psychiatrickou za obdobie roku 2020, 2021, vychádzal z hodnotenia zdravotného stavu maloletej v nasledujúcom období, ktorý obe popisovali ako zlepšený a stabilizovaný, pričom okresný súd nevzal do úvahy ich hodnotiace závery a odporúčania styk otca s maloletou nerealizovať vôbec. Z týchto odborných posúdení však okrem zlepšenia zdravotného stavu maloletej vyplýva aj potreba zachovania pôvodného výchovného prostredia u matky ako prostredia, v ktorom dieťa prosperuje. Sťažovateľom preferované znalecké posudky boli podkladom pre rozhodnutie súdov v predchádzajúcom konaní vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, a tak sú v aktuálnom konaní vzhľadom na jeho predmet a potrebu vyhodnotenia zmeny pomerov od nadobudnutia právoplatnosti posledného rozhodnutia súdu, ktorým bol zamietnutý návrh otca na zmenu zverenia maloletej, neopodstatnené.

8. Krajský súd tiež zdôraznil potrebu posudzovať návrh sťažovateľa aj z pohľadu takmer úplného odlúčenia maloletej od matky a jej premiestnenia do bydliska otca v Rakúsku (vzdialeného od Bratislavy 680 km) s právom maloletej na styk s matkou jedenkrát mesačne s určením miesta odovzdávania v mieste bydliska otca (v zmysle návrhu). Sťažovateľ maloletú dlhodobo nekontaktuje a očakáva, že maloletá môže rešpektovať nielen jeho výlučnú osobnú starostlivosť s absolútne nevyhovujúcim obmedzením kontaktu s matkou, ale aj ním zvolené miesto bydliska v pre ňu cudzej krajine. Pokiaľ sťažovateľ prerušenie kontaktu s maloletou na dlhú dobu odôvodnil tým, že ju nechcel traumatizovať, ním zvolený postup situáciu nijako nevyriešil a potrebná pozitívna dynamika v jeho vzťahu s maloletou aj z tohto dôvodu nenastala.

9. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Krajský súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, jeho rozhodnutie, ako aj rozhodnutie okresného súdu je preto nepreskúmateľné a nelogické. Súdny vec nesprávne právne posúdili, keď zamietali jeho návrh na zmenu zverenia, pretože neprihliadli na skutočnosť, že matka svojím konaním znemožňuje naviazanie väzby maloletej s otcom, vytvára tak negatívne prostredie pre výchovu maloletej a nedáva záruky riadnej výchovy maloletej.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením z 27. septembra 2023 dovolanie sťažovateľa odmietol. Konštatoval, že obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu. Krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti podľa § 393 ods. 2 CSP. Krajský súd sa v odôvodnení zároveň vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. K namietanému nesprávne právne posúdeniu veci najvyšší súd uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (R 54/2012 a R 24/2017).

III.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ dôvodí v prospech záveru o naplnení hypotézy § 25 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), podľa ktorého ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Podľa sťažovateľa už v skoršom súdnom konaní (rozsudok Okresného súdu Svidník z 9. apríla 2018 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 7. februára 2019) súdy vyhodnotili ako preukázané, že matka opakovane, bezdôvodne a zámerne neumožňovala sťažovateľovi styk s maloletou.

12. Pokiaľ najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatuje, že rozsudok krajského súdu uvádza skutočný stav veci, sťažovateľ zdôrazňuje, že skutočný stav veci je už vyše 8 rokov taký, že sa nemôže domôcť riadneho stretnutia/styku so svojou maloletou dcérou. Ak boli v danom období pokusy o vykonanie stretnutí, tieto boli realizované, ako sa uvádza aj v správe organizácie Úsmev ako dar zo stretnutia z 31. mája 2019, tak, že maloletá kývla hlavou, že sa chce stretnúť s otcom, avšak následne pozrela na mamu a odpovedala „*bolí ma hlava a bruško, chcem ísť domov s mamkou*“. Sťažovateľ potom považuje za absurdné, ak okresný súd a krajský súd konštatovali, že v danom prípade nedochádza k žiadnemu porušovaniu povinností zo strany matky, ak zároveň matka zmarila výkon predošlých rozhodnutí.

13. Napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné, neobsahujú zákonom určené riadne odôvodnenie rozhodnutia, čím vybočujú z pravidiel upravujúcich súdne konanie. Dospeli k nesprávne právne posúdeniu veci a následne aj k nesprávnym právnych záverom. Vôbec nezohľadnili predošlé rozhodnutia Okresného súdu Svidník a Krajského súdu v Prešove, ktoré konštatovali trvajúce porušovanie rodičovských povinností matky vo vzťahu ku svojej maloletej dcére, ako aj

ku sťažovateľovi. Tento skutočný stav veci sa nezmenil, preto ak sa napadnutými rozhodnutiami konštatuje, že „*pomery* (odôvodňujúce návrh otca, pozn.) *sa nezmenili*“, tak *a contrario* v spojení s predošlými rozhodnutiami sa malo konštatovať, že došlo k náprave vzťahov medzi sťažovateľom a dcérou, matka začala naplňať svoje rodičovské povinnosti a riadne pripravovala dcéru na osobné stretnutia s otcom, čo však v napadnutých rozhodnutiach úplne absentuje.

14. Výsledkom predošlých súdnych rozhodnutí malo byť obnovenie vzťahu sťažovateľa s dcérou. K tomu však nedošlo, preto bol opätovný návrh sťažovateľa na zmenu starostlivosti o maloletú dôvodný. Opačný záver konajúcich súdov potom porušuje sťažovateľovo právo na spravodlivý proces, ako aj jeho právo a právo jeho dcéry na rodinný život.

15. Odborné nálezy psychologičky a psychiatričky boli podľa sťažovateľa v predchádzajúcich konaniach súdov a prokuratúry spochybnené a vyhodnotené ako neobjektívne, preto ak v tomto konaní boli opätovne predložené správy od tých istých lekárov a za tých istých podmienok, mali konajúce súdy konštatovať ich neobjektívnosť. V opačnom prípade dochádza k porušovaniu princípu právnej istoty. Súdy neprihliadali ani na to, že matka sa snažila vymazať otca zo života maloletej dcéry, o čom svedčí konštatovanie v znaleckých posudkoch už z rokov 2014, a zároveň aj niekoľko trestných oznámení, ktoré sťažovateľ na ňu podal z dôvodu marenia výkonu súdneho rozhodnutia.

16. Najvyšší súd sa ani nezaoberal aplikáciou § 25 ods. 4 zákona o rodine, ktorý tvoril meritum tohto konania a ktorým sťažovateľ odôvodňoval svoj opätovný návrh na zmenu osobnej starostlivosti o maloletú dcéru, keďže zmarením výkonu predošlých rozhodnutí nedošlo k náprave vzťahu sťažovateľa s maloletou dcérou, a to práve v dôsledku porušovania povinností matky.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Ústavný súd v prvom rade považoval za potrebné ustáliť rozsah svojho prieskumu, pretože je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania viazaný. Sťažovateľ totiž osobitnú časť odôvodnenia svojej ústavnej sťažnosti venuje porušeniu svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného života, resp. práva zaručeného čl. 8 dohovoru. Návrh na rozhodnutie vo veci (sťažnostný petit) však sformuloval tak, že navrhuje vysloviť porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd tento vnútorný rozpor ústavnej sťažnosti neodstraňoval výzvou adresovanou sťažovateľovi, pretože ani doplnenie sťažnostného petitu o uvedené hmotné základné práva by nebolo spôsobilé viesť k odlišnému výsledku predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti.

IV.1. K napadnutému rozsudku okresného súdu:

18. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu je subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadných pochybeniach prvoinštančného rozsudku

odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom v civilnom mimosporovom konaní. Možnosti uplatniť popísané prostriedky nápravy sťažovateľ aj využil, pričom ochranu všetkým jeho označeným právam bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd, ktorý o podanom odvolaní meritórne rozhodol. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému rozsudku okresného súdu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

19. Pokiaľ sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd zdôrazňuje, že posúdenie kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu prináležalo na základe dovolania podaného sťažovateľom najvyššiemu súdu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý o ňom rozhodol tak, že dovolanie odmietol, keď dospel k záveru, že krajský súd svojím postupom neznemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil svoje procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Keďže posúdenie kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu je v kompetencii najvyššieho súdu, ústavný súd vo vzťahu k tejto časti sťažnosti konštatuje, že nie je daná jeho právomoc na jej meritórne posúdenie. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

20. Ku kritike právneho posúdenia sťažovateľovho návrhu krajským súdom ústavný súd uvádza, že skutočná podstata dôvodov ústavnej sťažnosti tkvie v nespokojnosti sťažovateľa s vyhodnotením skutkového stavu prejednávanej veci. Skutkovými námietkami v zásade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok odôvodniť nemožno, preto v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd má právomoc na jej prerokovanie. Zároveň však ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť je nedôvodná.

21. Sťažovateľ sa koncepciou odôvodnenia ústavnej sťažnosti pokúša vytvoriť obraz dôvodnosti svojho návrhu na základe porovnania s právnymi závermi, ktoré vyslovili Okresný súd Svidník a Krajský súd v Prešove v skoršom konaní, ktorého predmetom nebol len návrh sťažovateľa na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti, ale aj návrh matky na úplný zákaz styku maloletej so sťažovateľom. Okresný súd Svidník, i Krajský súd v Prešove oba tieto návrhy zamietli a upravili styk sťažovateľa s maloletou. Sťažovateľ síce korektne cituje z odôvodnení oboch uvedených skorších rozsudkov (*„Ustanovenie § 25 ods. 4 zákona o rodine upravuje osobitný druh zmeny pomerov spočívajúci v skutočnosti, že jeden z rodičov opakovane, bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom, čo v tomto konaní bolo preukázané, že k takémuto konaniu dochádza zo strany matky“*), „konanie matky je v rozpore so záujmom maloletej“), opomína však, že oba súdy vyhodnotili, že *„nie sú splnené podmienky na zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca, nakoľko súd musel prihliadnuť aj na kritéria uvedené v § 24 ods. 3 a 4 Zákona o rodine“*. Odvolací súd (Krajský súd v Prešove) nadväzne konštatoval dostatočný rozsah zistenia skutočného stavu veci a správnosť právnych záverov nielen vo vzťahu k zamietnutiu návrhu matky na zákaz styku maloletej so sťažovateľom, ale aj vo vzťahu k zamietnutiu návrhu sťažovateľa na zmenu osobnej starostlivosti o maloletú v jeho prospech.

22. Popísané aspekty skoršieho súdneho konania správne postrehol aj krajský súd v napadnutom rozsudku, v ktorého bode 17 upozornil jednak na odlišnosť predmetu aktuálneho konania (zmena osobnej starostlivosti) v porovnaní s konaním skorším (nielen zmena osobnej starostlivosti, ale aj

zákaz styku sťažovateľa s maloletou a úprava styku sťažovateľa s maloletou), no zároveň zdôraznil, že kým predmetom vyhodnocovania v skoršom konaní bolo obdobie predchádzajúce vydaniu rozhodnutí Okresného súdu Svidník a Krajského súdu v Prešove, v aktuálnom konaní sa pozornosť súdov musela zamerať na naplnenie podmienok hypotézy podľa § 25 ods. 4 zákona o rodine v inom (neskoršom) období.

23. Pokiaľ ide o otázku, či matka porušovala svoje povinnosti smerujúce k revitalizácii vzťahu sťažovateľa s maloletou, krajský súd upozornil (bod 20 jeho rozsudku), že sťažovateľ sa minimálne od roku 2017 o styk s maloletou nepokúšal. Tento záver sťažovateľ nerozporuje. Pokiaľ dôvodí neefektívnosťou cestovať za maloletou 700 km, keď napokon k stretnutiu ani nedôjde, ústavný súd opätovne odkazuje na hodnotenie krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ (otec) neponúka žiadne vhodné riešenia v súvislosti s vzdialenosťou jeho pobytu od maloletej, ako aj v súvislosti s náročnosťou jeho kategorickej požiadavky, aby sa maloletá s ním odsťahovala do úplne nového prostredia (Rakúsko). Námietka sťažovateľa naznačujúca jeho rezignáciu pri hľadaní spôsobov stretávania sa s maloletou potom viac vyznieva ako výhovorka, než ako popis reálnej objektívnej prekážky. Styk sťažovateľa s maloletou je pritom právoplatne a vykonateľne upravený.

24. Ani kritiku hodnotenia odborných nálezov psychologičky a psychiatricky krajským súdom nemožno posúdiť na prospech sťažovateľa. Aj tu krajský súd korektne poukázal na fakt, že nálezy pochádzajú z obdobia po skončení skorších konaní, teda z obdobia rokov 2020 a 2021, kým hodnotiacej kritike v skorších konaniach boli podrobené nálezy z roku 2016. Vtedajšia kritika vyplýva zo zistenia, že vyšetrenia maloletej boli realizované vždy po podaní informácií len zo strany jedného z rodičov, a to matky, resp. že vyšetrenie maloletej prebehlo iba na základe vypočutia matky. Z podkladov ústavnej sťažnosti ústavný súd nezistil, že by výhrady obdobnej povahy voči aktuálnym vyšetreniam a na základe nich vyhotoveným nálezom sťažovateľ vzniesol. Preto kritiku formulovanú v skorších konaniach a rozhodnutiach nemožno automaticky prenášať na najnovšie výsledky vyšetrení.

25. Znalecké posudky z roku 2014, ktorými sťažovateľ argumentuje, už v dôsledku prirodzenej skutočnosti plynutia času, majúcej vo vývoji maloletého dieťaťa nezanedbateľný význam, nemôžu byť bez ďalšieho použiteľné v konaní, ktoré prebiehalo v rokoch 2019 až 2022. To krajský súd taktiež naznačil v bode 17 napadnutého rozsudku.

26. Ústavný súd preto sumarizuje, že skutkové závery krajského súdu (v spojení so závermi rozsudku okresného súdu) nevykazujú známky ústavnej neudržateľnosti či svojvôle. Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, keďže takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ústavný súd v zásade nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012, III. ÚS 373/2015). Krajský súd dostatočne vysvetlil úvahy o skutkovom stave prejednávanej veci sťažovateľa, jeho závery sú logické a vnútorne bezrozporné. Preto ústavný súd do nich nemá dôvod zasahovať. V tejto časti je preto ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená.

IV.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

27. Podľa názoru ústavného súdu je odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k prednesenému dôvodu dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dostatočné. Nie je ústavne problematickým, ak koncepciu odôvodnenia svojho uznesenia najvyšší súd vo vzťahu k všeobecne formulovanej dovolacej kritike nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu pojme kontextuálne, teda korektne a autenticky popíše obsah nosných dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu a následne skonštatuje dostatočnosť kvality odôvodnenia súdu druhej inštancie. Tak tomu bolo aj v prejednávanej veci, keď najvyšší súd požiadavkami plynúcimi z § 393 ods. 2 CSP preskúmal odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu a vyslovil svoje uspokojenie s jeho kvalitou. Ústavný súd po prieskume rozsudku krajského súdu nemá pochybnosť o tom, že by stručné „odobrenie“ kvality jeho odôvodnenia najvyšším súdom bolo akokoľvek ústavne problematické, či pochybné.

28. Pokiaľ ide o sťažovateľovu kritiku naznačujúcu ignoráciu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci dovolacím súdom, ústavný súd upozorňuje, že sťažovateľ prípustnosť i dôvodnosť svojho dovolania oprel o § 420 písm. f) CSP. Na to poukázal aj najvyšší súd a sťažovateľ to nijako nerozporuje. Následkom toho je správnosť záveru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá to, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch. Formulovaný právny záver najvyššieho súdu plne zodpovedá koncepcii zákonodarcu, ktorý zreteľne rozlišuje dovolanie z dôvodov tzv. zmätočnosti (§ 420 CSP) a dovolanie z dôvodu neprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Rozlíšenie sa prejavuje nielen v podmienkach ich prípustnosti, ale aj v spôsobilých dovolacích dôvodoch, ktoré nemožno zamieňať. Ak teda najvyšší súd rešpektoval zákonnú koncepciu predmetného mimoriadneho opravného prostriedku, postupoval v súlade so zákonom (CSP), v medziach ktorého je sťažovateľ pri domáhaní sa svojho základného práva na súdnu ochranu povinný sa pohybovať (čl. 51 ods. 1 ústavy).

29. Z uvedených dôvodov ani v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd nezistil signály možného porušenia označených práv sťažovateľa, ktoré by sa po prijatí na ďalšie konanie mohlo potvrdiť. Preto aj v tejto časti je ústavná sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.4. K napadnutým postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu:

30. Ústavný súd neopomína, že v petite ústavnej sťažnosti označil ako zásah do svojich práv aj postupy všeobecných súdov konajúcich o jeho návrhu. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti však nevyplývajú žiadne dôvody adresne koncentrované na postupy súdov predchádzajúce ich napadnutým rozhodnutiam. Všetky sťažnostné dôvody atakujú rozhodnutia, nie postupy žalovaných súdov. Preto v tejto časti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, ktorý vyžaduje, aby ústavná sťažnosť obsahovala konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. V danom prípade bolo preto povinnosťou sťažovateľa uviesť v ústavnej sťažnosti náležitosť podľa uvedeného ustanovenia v priamej relácii k zásahom, ktoré podľa § 123 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde v sťažnostnom petite označil. Keďže tak neurobil, ústavnému súdu chýba skutkový a právny základ pre meritórny prieskum postupov všeobecných súdov. Uvedený nedostatok ústavný súd nie je

oprávnený odstraňovať vlastnou vyšetrovacou činnosťou alebo iniciatívnym dotváraním argumentácie namiesto sťažovateľa, lebo by tým porušil svoju zákonom predpísanú viazanosť dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde). Aj v tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, a to z dôvodu chýbajúcich náležitostí ustanovených zákonom.

31. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie vecí na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach, 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu